

ການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນ ບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ
ສົມເພັດ ສິລິກຸນ*, ໂພທອງ ຊາທຳມາ, ສົມທະເສີຍ ສິວິງສັກ, ສອນສະນິດ ບຸນຕາວົງ ແລະ ຫຸມເພັງ ອຸດົມສິດ
ຫ້ອງການການເງິນ, ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ, ສປປ ລາວ

***ຜູ້ໃດຕໍ່ຜົວຜັນ:** ສົມເພັດ ສິລິກຸນ,
ຫ້ອງການການເງິນ,
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ ເບີໂທ:
+856205567363; ອີເມວ:
spsirikoun123@gmail.com

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ:
ການສົ່ງບົດ: 11 ພຶດສະພາ 2023
ການປັບປຸງ: 04 ທັນວາ 2023
ການຕອບຮັບ: 15 ທັນວາ 2023

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ເປັນການສຶກສາຮູບແບບສໍານວນທີ່ໃຊ້ໃນການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ເຊິ່ງເປັນການຄົ້ນຄວ້າໃນແງ່ທາງຄຸນນະພາບໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອສຶກສາວິທີທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມ ໂດຍນໍາໃຊ້ທິດສະດີຂອງ (Kanlaya TINGSUB, 1988) ແລະ ສຶກສາຊະນິດປະໂຫຍກທັກທາຍໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າ; ເຄື່ອງມືທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນແບບບັນທຶກການສື່ສານໃນຊີວິດຕົວຈິງຂອງປະຊາຊົນເຜົ່າຍວນ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງນໍາເອົາຂໍ້ມູນມາວິເຄາະຕາມທິດສະດີຂອງທ່ານ (Bualy PAPHAPHANH, 2002)

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຜົບວ່າ ການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນ ແມ່ນມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມໃນຄວາມສໍາພັນແບບບໍ່ເທົ່າທຽມຄື: ຄວາມສໍາພັນທີ່ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບສູງກວ່າຜູ້ຝັງ, ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບຕໍ່າກວ່າຜູ້ຝັງ ແລະ ປ່ຽນໄປຕາມຄວາມສໍາພັນແບບເທົ່າທຽມຄື: ການກ່າວທັກທາຍໃນສະຖານະການຕ່າງໆ.

ການສຶກສາຊະນິດປະໂຫຍກທັກທາຍໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າຜົບວ່າ ສໍານວນທັກທາຍທັງໝົດສະແດງອອກໃນ 4 ຊະນິດປະໂຫຍກຄື: ການທັກທາຍໃນຮູບແບບປະໂຫຍກບອກເລົ່າ, ປະໂຫຍກຄໍາຖາມ, ປະໂຫຍກບົງການ ແລະ ປະໂຫຍກອຸທານ ຫຼື ປະໂຫຍກທ້ວງ. ປະໂຫຍກທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນການທັກທາຍໃນຮູບແບບປະໂຫຍກບົງການມີ 23 ກໍລະນີ, ຮອງລົງມາແມ່ນປະໂຫຍກຄໍາຖາມມີ 16 ກໍລະນີ ແລະ ຊະນິດທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດແມ່ນການທັກທາຍໃນຮູບແບບປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ໂດຍມີພຽງ 3 ກໍລະນີເທົ່ານັ້ນ.

ຄໍາສັບສໍາຄັນ: ສໍານວນການທັກທາຍ, ປັດໄຈທາງສັງຄົມ.

Yuan Ethnic's Greeting Expressions in Pakvaid Village, Xiengneun District Luangphabang Province

Somphet SIRIKOUN, Phothong XATHAMMA, Somthaphuey SIVONGSACK, Sonesanith
BOUNTAVONG and Houmpheng OUDOMSIT

Souphanouvong University, Lao PDR

***Correspondence:** Somphet
SIRIKOUN, Financial Office;
Souphanouvong University,
Tel: +856205567363; E-mail:
spsirikoun123@gmail.com

Article Info:

Submitted: May 11, 2023

Revised: Dec 04, 2023

Accepted: Dec 15, 2023

Abstract

This research has studied on the Study of Yuan's ethnic Greeting, in Parkvaed Village, Xieng Ngern District, Louang Prabang Province, it is a quality study with two purposes include manner of greetings of Yuan's ethnic in the society and using the theories of (KALAYA and AMMALA 1998) and studied on the species of greeting sentence, according to the purpose of the speech and using the theories of (Boualy PAPHAPHAN 2002). The information gathered to study at this time is coming from the conversation recorded of Yuan people in their life of living

The studied has found that the analysis on the manner of greetings of Yuan's ethnic has changed in social factors in relationship that is not equal included the relationship of the speakers have higher status than the listeners and the speakers have lower status than the listeners. And has changed on the relationship with equal included the greeting on the various situation.

The studied-on species of greeting sentence according to the purpose of all speeches that show of 4 sentence species, there are include the greeting in the simple sentences, question sentences, dictatesentences, interjection sentences. The first of using in the greeting include dictate sentences with the total of 23 cases, the second one that question sentences with the total of 16 cases, and simple sentences is the least one to use only 3 cases.

Keywords: Greeting Expression, Social Factors

1. ພາກສະເໜີ

ການທັກທາຍຂອງມະນຸດໄດ້ຮັບການພັດທະນາຢູ່ຕະຫຼອດເວລາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງແຕ່ອະດີດຈົນເຖິງປັດຈຸບັນບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະໄໝບູຮານ ຫຼື ສະໄໝປັດຈຸບັນຕ່າງກໍມີຈຸດມຸ່ງໝາຍເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ມັນເປັນການສື່ສານທາງດ້ານຄວາມຄິດຂອງຄົນຜູ້ໜຶ່ງ ຫຼື ຄົນກຸ່ມໜຶ່ງ ເພື່ອໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນຮັບຮູ້ວ່າມີຄວາມຕ້ອງການແນວໃດ ແລະ ກໍເປັນວັດທະນະທຳຮູບແບບໜຶ່ງຂອງແຕ່ລະຊາດ, ແຕ່ລະສັງຄົມ, ແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນປະດິດສ້າງຂຶ້ນມາ ແລະ ສືບທອດກັນມາແຕ່ອະດີດເຖິງປັດຈຸບັນ (Bountavong, 2022)

ການທັກທາຍແມ່ນຄຳວ່າທຳອິດທີ່ຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ຟັງໃຊ້ສື່ສານກັນໃນຊີວິດປະຈຳວັນໃນເວລາພົບກັນ, ເປັນຄຳທີ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຕາມຮູບແບບສັບ ແຕ່ມີຄວາມໝາຍທາງ

ສັງຄົມ (Thammachak, 2014) ພາສາບໍ່ພຽງແຕ່ໃຊ້ສະເພາະການສື່ສານຈາກຜູ້ເວົ້າໄປຍັງຜູ້ຟັງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງເຮັດໜ້າທີ່ເປັນເຄື່ອງມືໃຫ້ຄົນນຳມາໃຊ້ ເພື່ອສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກ, ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ຄວາມເປັນມິດທີ່ດີໃນສັງຄົມດຽວກັນ (Lyons, 1977 & Lattanasakol, 2012) ການໃຊ້ພາສາເພື່ອສະແດງເຖິງການທັກທາຍແມ່ນມີຫຼາຍຮູບແບບ, ຫຼາຍວິທີການ, ຫຼາຍສິສັ້ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງມັນຂຶ້ນກັບຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະຊາດ, ແຕ່ລະສັງຄົມ ແລະ ແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ: ສັງຄົມຂອງປະເທດຊາວຕາເວັນຕົກມັກທັກທາຍດ້ວຍການຈຸບ, ແກ້ມແນບແກ້ມ ແລະ ອື່ນໆ (Singkchart, 2006). ສຳລັບຊາດລາວກໍຄືສັງຄົມລາວໂດຍທົ່ວໄປການທັກທາຍ ແມ່ນການຍໍມືນິບ ແລະ ກ່າວຄຳວ່າ “ສະບາຍດີ” ສະແດງກິລິຍາມາລະຍາດ ແລະສະເໜີຕົນ

ເອງໄປພ້ອມ ເຊິ່ງເປັນການໄຂປະຕູສູ່ການໂອ້ລົມຢ່າງສຸພາບ ດ້ວຍ ໄມ ຕີ ຈິ ດ ທີ່ ຕີ (Senmannee & Sounantra, 2009).

ການທັກທາຍຍັງເປັນກຸ່ມຄຳປະເພດໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມ ຈຳເປັນ, ສຳຄັນ ແລະ ເປັນກຸ່ມຄຳທີ່ໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດສຳລັບ ການເວົ້າຈາສື່ສານສົນທະນາລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງໃນ ສັງຄົມທັງນີ້ກໍເພາະວ່າການທັກທາຍເປັນກຸ່ມຄຳ, ໝວດຄຳ ຫຼື ເປັນສັບສຳນວນທຳອິດທີ່ຄົນເຮົາໃຊ້ທັກທາຍໃນເວລາ ພົບກັນ ເຊິ່ງສະແດງເຖິງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຜູ້ທັກທາຍ ກັບຜູ້ຖືກທັກທາຍໃນການສື່ສານທີ່ມີຮູບແບບແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ບັນຫາສຳຄັນຂອງການທັກທາຍກໍຄືການຖາມຂ່າວ ຄາວຄວາມສຸກທຸກ, ການສະແດງຄວາມເຄົາລົບດ້ວຍທາທິ, ຖ້ອຍຄຳເວົ້າຫຼືກິລິຍາມາລະຍາດ ເຊິ່ງມັກເກີດຂຶ້ນໄດ້ໃນ ຫຼາຍກໍລະນີເຊັ່ນ: ຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກກັນ, ຄົນທີ່ຮູ້ຈັກກັນ (ຍາດຕິຜົນ້ອງ, ເພື່ອນມິດສະຫາຍ) ທີ່ໄດ້ມາພົບພໍ້ກັນ. ການທັກທາຍຍັງມີການພົວພັນກັບຫຼາຍປັດໄຈເຊັ່ນ: ດ້ານ ກາລະເທສະ, ເພດ, ໄວອາຍຸ, ສະຖານະຕຳແໜ່ງ, ອາຊີບ, ວັດທະນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີຂອງແຕ່ລະສັງຄົມ, ແຕ່ລະ ທ້ອງຖິ່ນແລະບັນຫາອື່ນໆ.

ຊາດລາວກໍເປັນຊາດໜຶ່ງມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າທີ່ມີວັດທະ ນະທຳ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ມີພາສາການທັກທາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນມາແຕ່ອະດີດຈົນເຖິງ ປັດຈຸບັນເວົ້າລວມ, ເວົ້າສະເພາະເຜົ່າຍວນກໍເປັນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງ ໃນຈຳນວນ 49 ເຜົ່າຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ປັດຈຸບັນເຜົ່າຍວນແມ່ນໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານພູມລຳເນົາຢູ່ທາງ ພາກເໜືອ, ພາກກາງຂອງປະເທດເຊັ່ນ: ຍວນບ້ານນາໝີ- ນາມິນ, ເມືອງກາສີ, ແຂວງວຽງຈັນ; ຍວນນາຫຼາ, ນາຄຸນ, ນາແລ້ງ, ຫົງສາ, ເມືອງຫົງສາ, ເມືອງເງິນ, ເມືອງໄຊຍະບູລີ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ; ຍວນນານວນ, ເມືອງນານ, ຍວນປາກ ແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ຍວນບ້ານກອກຫວານ, ນາຕານ, ນາ ຈາ, ນາດອນຄູນ, ເມືອງຫຼວງພະບາງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ; ຍວນເມືອງຕົ້ນເຜິ້ງ, ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຍວນເມືອງນ້ຳທາ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ.

ເຜົ່າຍວນບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງ ຫຼວງພະບາງໄດ້ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຂົງເຂດນີ້ແຕ່ອະດີດຈົນເຖິງ ປັດຈຸບັນນັບເປັນເວລາ 400 ກວ່າປີ ແລະ ຍັງຮັກສາໄດ້ຂະ ໜົບທຳນຽມ, ຮີດຄອງປະເພນີ, ວັດທະນະທຳ, ພາສາປາກ ເວົ້າທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງເຜົ່າເວົ້າລວມ, ເວົ້າສະເພາະ ການທັກທາຍທີ່ປະຊາຊົນເຜົ່າຍວນນິຍົມໃຊ້ສື່ສານສົນທະ ນາກັນໃນຊີວິດປະຈຳວັນນັ້ນແມ່ນມີຫຼາຍຮູບແບບ ແລະ ວິທີລັກສະນະທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງເຜົ່ານຳອີກ.

ປະຊາຊົນເຜົ່າຍວນທີ່ຍັງໃຊ້ພາສາຍວນເປັນການທັກທາຍ ຕິດຕໍ່ພົວພັນ, ສື່ສານກັນທີ່ມີຫຼາຍວິທີ ແລະ ຫຼາຍຮູບແບບ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ຍັງ ຮັກສາໄດ້ຮີດຄອງປະເພນີ, ວັດທະນະທຳທີ່ເປັນເອກະລັກ ຂອງເຜົ່າໄວ້ໃຫ້ເຫັນ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາໄດ້ມີນັກຄົ້ນຄວ້າຕ່າງປະເທດຫຼາຍ ທ່ານທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບບັນຫາການທັກທາຍ, ສຳລັບຢູ່ ໃນ ສປປ ລາວ ກໍມີນັກຄົ້ນຄວ້າເຊັ່ນ: Thammachak (2014) “ວິທີການທັກທາຍຂອງເຜົ່າລາວພວນ” ນອກຈາກ ນັ້ນກໍປາກົດໃຫ້ເຫັນຕາມເອກະສານທາງການທູດຕ່າງໆ, ສ່ວນການສຶກສາການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນບ້ານປາກ ແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ຍັງບໍ່ທັນມີທ່ານ ໃດສຶກສາຄົ້ນຄວ້າມາກ່ອນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ຄົນຄວ້າ ເກີດມີຄວາມສົນໃຈຢາກສຶກສາການທັກທາຍຂອງເຜົ່າ ຍວນບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອສຶກສາວິທີທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນດ້ານ ປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມ ແລະ ສຶກສາຊະນິດຂອງປະໂຫຍກ ທັກທາຍໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

ເຄື່ອງມືທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ແມ່ນ ແບບບັນທຶກການສົນທະນາໃນຊີວິດຕົວຈິງຂອງປະຊາຊົນ ເຜົ່າຍວນ ໂດຍມີອຸປະກອນ (Hardware) ທີ່ເປັນຕົວຊ່ວຍ ໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນເຊັ່ນ: ເຄື່ອງບັນທຶກສຽງ, ກ້ອງຖ່າຍ ຮູບ, ປຶ້ມບັນທຶກ ແລະ ຄອມພິວເຕີ, ໂດຍໄດ້ລົງເກັບກຳຂໍ້ ມູນການທັກທາຍຈາກພາສາປາກເວົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດ ປະຈຳວັນຂອງຊົນເຜົ່າຍວນໃນບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງ ເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ; ໂດຍມີກຸ່ມເປົ້າໝາຍແມ່ນລວມ ເອົາເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ, ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ຊາວໜຸ່ມ, ນັກ ຮຽນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ. ໃນການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ ແມ່ນບໍ່ ໄດ້ສຶກສາແຍກຕາມເພດ ເນື່ອງຈາກການສັງເກດຕົວຈິງ ເຫັນວ່າ ເພດຂອງຜູ້ທັກທາຍບໍ່ໄດ້ມີອິດທິພົນພໍປານໃດຕໍ່ ກັບການເລືອກໃຊ້ຄຳທັກທາຍຂອງຊົນເຜົ່າຍວນ.

ການຄົ້ນຄວ້າຄັ້ງນີ້ເປັນການສຶກສາທາງຄຸນນະພາບ ໂດຍໃຊ້ວິທີອະທິບາຍ, ວິເຄາະການທັກທາຍໂດຍອີງໃສ່ວັດ ທະນະທຳ, ສະຖານະການຂອງບຸກຄົນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ; ໂດຍ ມີການດຳເນີນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ 2 ດ້ານຄື:

❶ ການວິເຄາະສຳນວນການທັກທາຍ ພາຍໃຕ້ ເງື່ອນໄຂດ້ານປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມ: ໂດຍນຳໃຊ້ທິດສະດີ ຂອງ Tingsub (1988) ເຊິ່ງອີງໃສ່ຫຼັກຄວາມສຳພັນລະ

ຫວ່າງຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງ ດ້ວຍການນຳເອົາຂໍ້ມູນການທັກທາຍ ທີ່ບັນທຶກເກັບກຳໄດ້ມາຈັດເຂົ້າແຕ່ລະຄວາມສຳພັນຕາມແຕ່ລະກໍລະນີແລ້ວວິເຄາະໂດຍອາໄສແວດບົດ, ສາຍພົວພັນຂອງຄູ່ສິນທະນາ ແລະ ວັດທະນະທຳເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈການໃຊ້ວິທີທັກທາຍລະຫວ່າງຜູ້ທັກທາຍກັບຜູ້ຖືກທັກທາຍ.

❷ ວິເຄາະຈັດແບ່ງຊະນິດປະໂຫຍກໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າ, ແລ້ວຈັດປະເພດການທັກທາຍເຂົ້າ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ວິເຄາະທັກທາຍແຕ່ລະຊະນິດປະໂຫຍກໂດຍການອະທິບາຍ, ໄຈ້ແຍກຖານະການພົວພັນຂອງຄູ່ສິນທະນາ ແລະ ຕີລາຄາການໃຊ້ປະໂຫຍກທັກທາຍນັ້ນແມ່ນຊະນິດປະໂຫຍກໃດຕາມທິດສະດີຂອງ Paphaphanh (2020).

ພາຍຫຼັງການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ຈຶ່ງໄດ້ນຳເອົາຜົນການວິເຄາະມາອະທິບາຍໂດຍອີງໃສ່ທິດສະດີການທັກທາຍ ທິດສະດີການສື່ສານ ແລະ ຫຼັກການທາງພາສາສາດໃນການຈຳແນກຊະນິດຂອງຄຳເວົ້າຕ່າງໆ

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

ຈາກການຄົ້ນຄວ້າ ການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນ ທີ່ບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ພົບວ່າ: ວິທີການໃຊ້ສຳນວນການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນ ຕາມປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມ ຫຼັກຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງ ແມ່ນເປັນໄປໃນຮູບແບບຄວາມສຳພັນແບບບໍ່ເທົ່າທຽມຄື: ຄວາມສຳພັນທີ່ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບສູງກວ່າຜູ້ຟັງ ແລະ ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບຕ່ຳກວ່າຜູ້ຟັງ ແລະ ປ່ຽນໄປຕາມຄວາມສຳພັນແບບເທົ່າທຽມຄື: ການກ່າວທັກທາຍໃນສະຖານະການຕ່າງໆ.

❶ ຄວາມສຳພັນທີ່ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບສູງກວ່າຜູ້ຟັງ ການໃຊ້ຄຳທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນ ໂດຍສະແດງອອກຜ່ານພາລະບົດບາດທາງສັງຄົມຄື: ພະສົງທັກທາຍປະຊາຊົນ, ພໍ່-ແມ່ທັກທາຍລູກ, ຜູ້ອາໄສ, ລູກ-ປ້າ, ອາວ-ອາ, ນ້ຳທັກທາຍຫຼານ, ອ້າຍ-ເອື້ອຍທັກທາຍນ້ອງດັງລຸ່ມນີ້:

- ພະສົງທັກທາຍປະຊາຊົນ

ພະສົງໃນທີ່ນີ້ ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ມີສະຖານະບົດບາດທາງສັງຄົມທີ່ເປັນເຈົ້າອາວາດ, ເປັນສາທຸ, ເປັນມ່ອມ, ເປັນຈິວຖືສິນທາງສາສະໜາພຸດປະຈຳຢູ່ວັດຂອງຜູ້ຟັງ ຫຼື ຜູ້ຖືກທັກທາຍ. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ພະສົງ ກັບ ປະຊາຊົນ ນີ້ຖືເປັນຄວາມສຳພັນທີ່ໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບນັບຖື, ໃຫ້ກຽດ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ຕົວຢ່າງ:

ກ: ບໍ່ອອກ, ຂຶ້ນໝາກປ້າວຫຼືຕຸ່ປໍ່ກ່ອນ. (ພໍ່ອອກ, ຂຶ້ນໝາກຜ້າວໃຫ້ທຸ່ມກ່ອນ)

ຂ: ໂດຍຕຸ່ປໍ່ຂະນ້ອຍ. (ໂດຍທຸ່ມຂະນ້ອຍ.)

ເຫດການນີ້ ເກີດຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ທຸ່ມເຈົ້າອາວາດຍືນຢູ່ກ້ອງຕົ້ນຜ້າວ ແລະ ສິ່ງສຽງຮ້ອງອອກໄປຫາພໍ່ອອກກຳລັງຊິທາສີຫໍ່ແຈກຢູ່ວັດ. ສາຍພົວພັນທັງສອງແມ່ນຄົນຮູ້ຈັກກັນ (ກ ແມ່ນທຸ່ມ ແລະ ຂ ແມ່ນພໍ່ອອກ) ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງນີ້ຈະເປັນການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນວັດຂະນະທີ່ທຸ່ມກຳລັງເບິ່ງພໍ່ອອກທາສີຫໍ່ແຈກຢູ່.

- ພໍ່-ແມ່ທັກທາຍລູກ

ພໍ່-ແມ່ທັກທາຍລູກ, ພໍ່-ແມ່ໃນທີ່ນີ້ ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ມີສະຖານະບົດບາດທາງສັງຄົມທີ່ເປັນພໍ່, ແມ່, ແລະ ອື່ນໆຂອງຜູ້ຟັງ ຫຼື ຜູ້ຖືກທັກທາຍ ແລະ ການສຶກສາການໃຊ້ຄຳທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນໃນຄັ້ງນີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ກຳນົດເລື່ອງເພດ, ເນື່ອງຈາກວ່າເພດບໍ່ໄດ້ມີອິດທິພົນຕໍ່ການເລືອກໃຊ້ຄຳທັກທາຍ ເຊິ່ງສະແດງອອກດັ່ງນີ້:

ກ: ລູກມາເຍ້ຍຫຍັງຢູ່ຕຶງນາປໍ່ເລາະໄປຢູ່ຮີ່ມຢ້ານບໍ່ສະບາຍ (ລູກມາເຮັດຫຍັງຢູ່ຕຶງນາພໍ່ໄປຢູ່ຮີ່ມຢ້ານບໍ່ສະບາຍ)

ຂ: ເຮົາກຳລັງຈະໄປ (ລູກກຳລັງຊິໄປ)

ສະຖານະການນີ້ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢູ່ທຶງນາ, ໃນຂະນະທີ່ແມ່ມາຫຼີກກ້າງດຳນາພໍ່ດີເຫັນລູກສາວກຳລັງໄລ່ຄູບຕັກແຕນຢູ່ ໝານກ້າກາງທຶງນາ. ສາຍພົວພັນທັງສອງເປັນແມ່ລູກກັນ (ກ ແມ່ນແມ່ ແລະ ຂ ແມ່ນລູກສາວ) ການທັກທາຍດັ່ງກ່າວເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັບການສັ່ງ, ຂະນະທີ່ແມ່ເຫັນລູກໄລ່ຄູບຕັກແຕນຢູ່ໝານກ້າກາງທຶງນາ. ເມື່ອສັ່ງເກດຂໍ້ຄວາມທີ່ປາກົດອອກມາດ້ວຍທຳນອງສຽງຢາກຮ້າຍຂອງຜູ້ເປັນແມ່ທີ່ສັ່ງໃຫ້ລູກໄປຢູ່ຮີ່ມ.

- ຜູ້ອາວຸໂສທັກທາຍຫຼານ

ຜູ້ອາວຸໂສແມ່ນຜູ້ທີ່ມີອາຍຸສູງ, ຜູ້ທີ່ສະຖານະສູງກວ່າຂອງຜູ້ຟັງ ຫຼື ຜູ້ຖືກທັກທາຍນຳ, ການທັກທາຍນີ້ກໍ່ບໍ່ໄດ້ແຍກເພດລະຫວ່າງຜູ້ອາວຸໂສກັບຫຼານ (ຫຼານ ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ມີອາຍຸນ້ອຍກວ່າ ຫຼື ມີສະຖານະຕ່ຳກວ່າ) ສຳລັບການທັກທາຍ ຫຼືວັດທະນະທຳຂອງເຜົ່າຍວນແລ້ວມັກໃຊ້ຄຳວ່າ “ສູ” ແທນໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນຫຼານການກ່າວທັກທາຍໃນການພົວພັນນີ້ມີຫຼາຍກໍລະນີຄື

ກ: ສູຈະໄປໄຫລເລາະ? (ໝູ່ເຈົ້າຊິໄປໃສບໍ່?)

ຂ: ຕູຈະໄປໂຮງຮຽນ. ອີ່ລຸງເດ? (ໝູ່ເຈົ້າຊິໄປໂຮງຮຽນ. ອີ່ລຸງເດ?)

ກ: ໄປແອ່ວໃນເມືອງ. (ໄປທ່ຽວໃນເມືອງ)

ເຫດການນີ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ປາກທາງຮ່ອມເຂົ້າບ້ານປາກແວດທັງລຸງ ແລະ ພວກຫຼານແມ່ນໄຫລບ້ານດຽວກັນໂດຍມາພົບກັນຢູ່ປາກຮ່ອມບ້ານທາງແຍກໄປໂຮງຮຽນ ແລະ ໄປ

ໃນເມືອງ. ສາຍພົວພັນ (ກ ແມ່ນລູງ ແລະ ຂ ແມ່ນຫຼານ). ການທັກທາຍໃນບົດສິນທະນານີ້ ແມ່ນການຖາມຂ່າວແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການເຄື່ອນໄຫວ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງ ລູງກັບພວກຫຼານ.

- ອ້າຍ-ເອື້ອຍທັກທາຍນ້ອງ

ອ້າຍ-ເອື້ອຍ ໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ມີຖານະບົດບາດທາງ ສັງຄົມຖັດຈາກພໍ່-ແມ່ ແລະ ຜູ້ອາວຸໂສ ເຊິ່ງລວມມີທັງອ້າຍ- ເອື້ອຍທີ່ຮ່ວມສາຍເລືອດ, ບໍ່ຮ່ວມສາຍເລືອດທີ່ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ພົວພັນ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຢູ່ໃນສັງຄົມ, ມີທັງຄວາມ ສະໜິດສະໜີມ ແລະ ບໍ່ສະໜິດສະໜີມກັບຜູ້ຝັງ ເຊິ່ງມັນ ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນດັ່ງນີ້:

ກ. ອ້າຍ-ເອື້ອຍທັກທາຍນ້ອງຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວ ກັນ

ໃນການທັກທາຍລະຫວ່າງອ້າຍ-ເອື້ອຍກັບນ້ອງ ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ ໝາຍເຖິງອ້າຍ-ເອື້ອຍ ແລະ ນ້ອງ ທີ່ເກີດຮ່ວມນຳພໍ່-ແມ່ດຽວກັນ. ການທັກທາຍຈະມີລັກສະ ນະສະໜິດສະໜີມບາງຄັ້ງກໍເປັນກັນເອງ, ໂດຍອີງໃສ່ກາລະ ເທສະ ແລະ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍເປັນສຳຄັນ.

ກ: ບັກນ້ອງຊາຍ, ຈະໄປແອ່ວໄໝເລາະ? (ນ້ອງຊາຍ ໂຕຊີໄປທ່ຽວໃສບໍ່?)

ຂ: ຈະໄປແອ່ວນຳໝູ່ເຮືອນເໝືອ (ຊີໄປທ່ຽວນຳໝູ່ ເຮືອນເໝືອ)

ການທັກທາຍນີ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ເຮືອນໃນຂະນະທີ່ນ້ອງ ຊາຍຊື່ອອກຈາກເຮືອນ ເຊິ່ງທັງສອງແມ່ນອ້າຍນ້ອງໃນ ຄອບຄົວດຽວກັນ (ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ). ການໃຊ້ຄຳ ທັກທາຍຂອງຜູ້ເວົ້າຍັງມີລັກສະນະເປັນກັນເອງຂອງຄູ່ ສິນທະນາ, ແຕ່ຖ້າອີງໃສ່ວັດທະນະທຳຂອງເຜົ່າແລ້ວການທີ່ ເອີ້ນ “ບັກນ້ອງຊາຍ” ແມ່ນສຸພາບ ແລະ ສະໜິດສະໜີມ ກັນທີ່ສຸດ.

ຂ. ອ້າຍ-ເອື້ອຍທັກທາຍນ້ອງບໍ່ຮ່ວມສາຍເລືອດ ດຽວກັນ

ໃນການທັກທາຍລະຫວ່າງອ້າຍ-ເອື້ອຍກັບນ້ອງບໍ່ ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ ໝາຍເຖິງອ້າຍ-ເອື້ອຍ ແລະ ນ້ອງ ທີ່ບໍ່ເກີດຮ່ວມພໍ່-ແມ່ດຽວກັນເຊັ່ນ: ເອື້ອຍໃຜ, ອ້າຍເຂີຍ, ແລະ ອ້າຍ-ເອື້ອຍຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຮ່ວມໃນສັງຄົມ. ການທັກທາຍຈະມີລັກສະນະສະໜິດສະໜີມ ຫຼື ບໍ່ສະໜິດ ສະໜີມບາງຄັ້ງກໍມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັບອ້າຍ-ເອື້ອຍທັກ ທາຍນ້ອງຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ, ໂດຍອີງໃສ່ກາລະເທ ສະ ແລະ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍເປັນສຳຄັນເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດ ຕາມຫຼັກຄວາມສຸພາບໃນການສິນທະນາ.

ກ: ມື້ອື່ນເຈົ້າໂຕຈະໄປແອ່ວໄໝເລາະ? (ມື້ອື່ນເຈົ້າ ໂຕຊີໄປທ່ຽວໃສບໍ່?)

ຂ: ເຮົາຊວນໝູ່ວ່າຈະໄປແອ່ວແກ້ງນູນ (ຂ້ອຍຊວນ ໝູ່ວ່າຊີໄປທ່ຽວແກ້ງນູນ)

ກ: ໄປແອ່ວຮ້ານອ້າຍແມມີແນວແຖມຫຼ້າຍໄດ້ (ໄປທ່ຽວຮ້ານອ້າຍແມມີແນວແຖມໃຫ້ຫຼາຍໄດ້)

ການທັກທາຍນີ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ງານບຸນມະຫາຊາດຂອງ ບ້ານເມື່ອທັງສອງໄດ້ມາພົບກັນ. ສາຍພົວພັນ (ກ ແມ່ນ ອ້າຍ ແລະ ຂ ແມ່ນນ້ອງ) ເຊິ່ງທັງສອງແມ່ນຄົນບ້ານດຽວ ກັນ, ການທັກທາຍມີລັກສະນະສະໜິດສະໜີມ, ໃຫ້ກຽດ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນການສິນທະນາ. ຜູ້ເວົ້າມີການທັກທາຍ ຜູ້ຝັງໂດຍການຖາມເຖິງການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ເຊີນຊວນຜູ້ ຝັງເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງໆຮ່ວມກັນ.

②ຄວາມສຳພັນທີ່ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບຕ່ຳກວ່າຜູ້ຝັງ ອີງໃສ່ວັດທະນະທຳ, ວິຖີຊີວິດຂອງເຜົ່າຍວນທີ່ສືບ ທອດກັນມາຈາກຮຸ່ນຕໍ່ຮຸ່ນຈົນເຖິງປັດຈຸບັນ. ເມື່ອເວົ້າເຖິງ ວິທີການທັກທາຍຖືວ່າເປັນການໃຫ້ກຽດ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນບໍ່ວ່າຈະເປັນຜູ້ນ້ອຍ, ຜູ້ໃຫຍ່ ຫຼື ຜູ້ເວົ້າທີ່ມີຖານະຕ່ຳກວ່າ ຜູ້ຝັງເຊັ່ນ: ປະຊາຊົນທັກທາຍພະສົງ, ລູກທັກທາຍພໍ່ - ແມ່, ຫຼານທັກທາຍຜູ້ອາວຸໂສ ແລະອື່ນໆ

- ປະຊາຊົນທັກທາຍພະສົງ

ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງພະສົງກັບປະຊາຊົນນີ້ຖືເປັນ ຄວາມສຳພັນທີ່ໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖື. ການທັກ ທາຍໃນສາຍພົວພັນນີ້ພົບເຫັນຢູ່ໃນກໍລະນີປະຊາຊົນທັກ ທາຍພະສົງໂດຍມີລັກສະນະນອບນ້ອມ, ເຄົາລົບນັບຖື. ຖ້າ ສັງເກດທາງດ້ານພາສາໂດຍສະເພາະການໃຊ້ຄຳແທນນາມທີ່ ຜູ້ເວົ້າຮຽກເອີ້ນຜູ້ຝັງເຊັ່ນ: ເຈົ້າອາວາດ, ສາທຸ, ຄູບາ, ເຈົ້າ ມ່ອມ, ອ້າຍຈິວ.

ກ: ວັນຜູກເຈົ້ານີ້ຕຸ່ບບໍ່ໄດ້ໄປໄໝເລາະ? (ມື້ອື່ນເຈົ້ານີ້ ທຸ່ມບໍ່ໄດ້ໄປໃສບໍ່?)

ຂ: ບໍ່ຢູ່ວັດນີ້ວາ. (ບໍ່ຢູ່ວັດນີ້ແລ້ວ)

ກ: ຂະນ້ອຍຂໍໄຫວ້ຕຸ່ບໄປສູດເຮືອນໃໝ່ເວລາ 9:00 ໂມງເຈົ້າ. (ຂະນ້ອຍຂໍໄຫວ້ທຸ່ມໄປສູດເຮືອນໃໝ່ເວລາ 9:00 ໂມງເຈົ້າ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ວັດໃນຂະນະທີ່ໃສ່ບາດ ສຳເລັດແລ້ວ. ສາຍພົວພັນ (ກ ແມ່ນຊາວບ້ານ ແລະ ຂ ແມ່ນພະສົງ) ເຊິ່ງການທັກທາຍທັງສອງແມ່ນມີຄວາມເຄົາ ນັບຖື ແລະ ໃຫ້ກຽດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ການໃຊ້ພາສາເວົ້າ ແມ່ນມີລັກສະນະປະສົມປະສານລະຫວ່າງພາສາຂອງເຜົ່າກັບ ພາສາທາງສາສະໜາ.

- ລູກທັກທາຍພໍ່-ແມ່

ກ. ລູກທີ່ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນທັກທາຍພໍ່-ແມ່

ການທັກທາຍລະຫວ່າງລູກທີ່ເກີດຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນກັບພໍ່-ແມ່ ໝາຍເຖິງຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະເປັນລູກຕ່ຳກວ່າຜູ້ຟັງທີ່ມີສະຖານະສູງກວ່າ, ຖ້າອີງໃສ່ວັດທະນະທຳຂອງເຜົ່າການທັກທາຍສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີລັກສະນະເປັນກັນເອງ, ມີຄວາມສະໜິດສະໜົມ, ໃຫ້ກຽດ, ໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບນັບຖືຜູ້ເປັນພໍ່-ແມ່ ຫຼື ຜູ້ທີ່ມີຖານະທາງສັງຄົມສູງກວ່າ ແລະ ຄຳຮຽກເອີ້ນທີ່ລູກໃຊ້ໄດ້ແກ່ອີ່ (ອີ່), ອີ່ແມ່, ເຈົ້າ.

ກ: ອີ່ປໍ່ເປັນຫຍັງ? ໄປໂຮງໝໍຄືຝ້າວແຕ່? (ອີ່ເປັນຫຍັງ? ໄປໂຮງໝໍຄືຝ້າວແຕ່?)

ຂ: ໄປເບິ່ງອີ່ອາວນອນເຈັບຢູ່ໂຮງໝໍ. (ໄປເບິ່ງອີ່ອາວນອນເຈັບຢູ່ໂຮງໝໍ)

ກ: ໂອ! ອີ່ຕົນລາວແຕ່ງເນາະ. (ໂອ! ດີຕົນລາວແຕ່ງເນາະ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ເຮືອນໃນຂະນະທີ່ລູກເລິກໂຮງຮຽນມາຮອດເຮືອນພໍ່ເດີນພໍ່ເລິກການມາ ແລະ ປ່ຽນເຄື່ອງຢ່າງຝ້າວຝັ່ງ, ການທັກທາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັບການຖາມເຖິງການເຄື່ອນໄຫວຂອງຜູ້ເວົ້າທີ່ມີຕໍ່ຜູ້ຟັງໃນສະຖານະການເຄື່ອນໄຫວຂອງທັງສອງທີ່ມາພົບກັນຢູ່ເຮືອນພ້ອມນັ້ນຜູ້ເວົ້າຍັງໄດ້ສະແດງຄວາມເສຍໃຈຕໍ່ເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ເມື່ອສິ່ງເກດການທັກທາຍແມ່ນການສົນທະນາທີ່ໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບນັບຖື ແລະ ຄວາມເປັນຫວັງເປັນໃຍຂອງຜູ້ທັກທາຍຕໍ່ກັບຜູ້ຖືກທັກທາຍ.

ຂ. ລູກທີ່ບໍ່ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນທັກທາຍພໍ່-ແມ່

ການທັກທາຍລະຫວ່າງລູກທີ່ບໍ່ແມ່ນສາຍເລືອດດຽວກັນທັກທາຍກັບພໍ່-ແມ່ ໝາຍເຖິງຜູ້ເວົ້າມີຖານະຕ່ຳກວ່າຜູ້ຟັງທີ່ມີສະຖານະສູງກວ່າ ແລະ ຄຳຮຽກເອີ້ນທີ່ລູກໃຊ້ໄດ້ແກ່ບໍ່ປູ (ພໍ່ປູ), ແມ່ຍາ, ບໍ່ເຖົ້າ (ພໍ່ເຖົ້າ), ແມ່ເຖົ້າ, ບໍ່ລ້ຽງ (ພໍ່ລ້ຽງ), ແມ່ລ້ຽງ. ການທັກທາຍກໍມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັບລູກຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນທັກທາຍກັບພໍ່-ແມ່ ແຕ່ມັນມີລັກສະນະຄວາມນອບນ້ອມແຝງຢູ່ນຳ

ກ: ມື້ເຈົ້າບໍ່ເຖົ້າເອົາໄມ້ເປົານີ້ໄປຫ້ໃຜ? (ມື້ເຈົ້າບໍ່ເຖົ້າເອົາໄມ້ເປົານີ້ໄປໃຫ້ໃຜ?)

ຂ: ຈະເອົາໄປຫ້ອີ່ນ້າສາວໃສ່ເຮືອນໄມ້ບໍ່ບໍ່ຍັງສອງແຜ່ນ (ຊິເອົາໄປໃຫ້ນ້າສາວໃສ່ເຮືອນໄມ້ບໍ່ບໍ່ຍັງສອງແຜ່ນ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ກ້ອງລ່າງເຮືອນໃນຂະນະທີ່ພໍ່ເຖົ້າກຳລັງລາກໄມ້ອອກມາ. ສາຍພົວພັນທັງສອງແມ່ນຄົນຮູ້ຈັກກັນ ແລະ ຢູ່ເຮືອນດຽວກັນ. ໃນບົດສົນທະນາ, ຄູ່ທັກທາຍກໍໄດ້ຖາມ-ຕອບຢ່າງກົງປະເດັນ, ເຮັດໃຫ້ເຂົ້າໃຈບັນຫາຈະແຈ້ງ. ເມື່ອສິ່ງເກດການທັກທາຍຂ້າງເທິງເຫັນວ່າ

ເປັນການໃຫ້ກຽດ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກັນດີ.

- ຫຼານທັກທາຍຜູ້ອາວຸໂສ

ຫຼານທັກທາຍຜູ້ອາວຸໂສ ໝາຍເຖິງຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະທາງສັງຄົມຕ່ຳກວ່າຜູ້ຟັງເຊັ່ນ: ຜູ້ທັກທາຍແມ່ນຫຼານ ແລະ ຜູ້ຖືກທັກທາຍອາດຈະແມ່ນລູງ, ປ້າ, ອາວ, ອາ, ນ້າ. ການທັກທາຍໃນສາຍພົວພັນນີ້ມີການກ່າວຖ້ອຍຄຳທີ່ສຸພາບຕາມຫຼັກຄວາມສຸພາບໃນການສົນທະນາ, ມີຄວາມເຄົາລົບນັບຖື, ໃຫ້ກຽດ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ກ: ອີ່ລູງຫຼີກຫຍ້າຢູ່ຕຶງນາອີກເລາະມື້ນີ້? (ອີ່ລູງຫຼີກຫຍ້າຢູ່ຕຶງນາອີກບໍ່ມື້ນີ້?)

ຂ: ເອົາກຳລັງດຶງຫຍ້າອອກຕຶງນາ (ເອົາກຳລັງຫຼີກຫຍ້າອອກຕຶງນາ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ຫຼານຢ່າງກາຍມາເຫັນລູງກຳລັງຈະລົງໄປສູ່ຕຶງນາເລີຍຮ້ອງໄປຖາມດ້ວຍຄວາມສຸພາບ. ສາຍພົວພັນທັງສອງແມ່ນຄົນລຶ້ງເຄີຍກັນ ແລະ ຢູ່ບ້ານດຽວກັນ. ການທັກທາຍຂອງທັງສອງຄົນແມ່ນມີການເຄົາລົບນັບຖື, ໃຫ້ກຽດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໂດຍອີງໃສ່ການສົນທະນາເຫັນວ່າຄຳທັກທາຍທີ່ຖາມ ແລະ ຕອບກັນນັ້ນມີລັກສະນະເວົ້າເຖິງການເຄື່ອນໄຫວຂອງຜູ້ທັກທາຍ ແລະ ຜູ້ຖືກທັກທາຍທີ່ເຫັນດີເຫັນພ້ອມໃນການສົນທະນາ.

- ນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ-ເອື້ອຍ

ກ. ນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ-ເອື້ອຍທີ່ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ

ການທັກທາຍລະຫວ່າງນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ-ເອື້ອຍທີ່ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ ໝາຍເຖິງການພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງມີຄວາມສະໜິດສະໜົມກັນ, ໃກ້ຊິດກັນເວລາທັກທາຍຈະມີລັກສະນະສຸພາບ, ເປັນກັນເອງ ແລະ ໃຫ້ການເຄົາລົບນັບຖືເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນດັ່ງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້:

ກ: ມື້ວານີ້ອ້າຍໄປໄຫມ ມາຄືມາຂີ່ລົດໄວແຕ່? (ມື້ວານີ້ອ້າຍໄປໃສມາຂີ່ລົດໄວແຕ່?)

ຂ: ເອີ, ຝ້າວໄປຕາະບັນຍ້ານບໍ່ຕັນໝູ່ (ເອີ, ຝ້າວໄປຕາະບານຍ້ານບໍ່ຕັນໝູ່)

ການທັກທາຍແມ່ນທັງສອງພົບກັນຢູ່ເຮືອນ, ຫຼັງຈາກຜູ້ເປັນອ້າຍຂີ່ລົດມາຮອດເຮືອນໃນຂະນະທີ່ຜູ້ເວົ້າເຫັນຜູ້ຟັງຂີ່ລົດມາດ້ວຍຄວາມຝ້າວຝັ່ງໃນຕອນສວາຍ ແລະ ພົບກັນໃນຕອນແລງ. ທັງສອງແມ່ນອ້າຍນ້ອງກັນ. ໃນການສົນທະນາໂດຍການຕັ້ງຄຳຖາມໄປພ້ອມກັບການທ້ວງ, ເນື່ອງຈາກນ້ອງເຫັນອ້າຍຂີ່ລົດຢ່າງຝ້າວຝັ່ງໃນຕອນສວາຍ. ເມື່ອອີງໃສ່ການສົນທະນາເຫັນວ່າທັງຜູ້ທັກທາຍ ແລະ ຜູ້

ຖືກທັກທາຍແມ່ນປະຕິບັດຕາມຫຼັກຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ຄືການໃຊ້ຖ້ອຍຄຳສະແດງການເຫັນດີເຫັນພ້ອມກົງໄປກົງ ມາ.

ຂ. ນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ-ເອື້ອຍທີ່ບໍ່ຮ່ວມສາຍເລືອດ ດຽວກັນ

ການທັກທາຍລະຫວ່າງນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ-ເອື້ອຍທີ່ ບໍ່ຮ່ວມສາຍເລືອດດຽວກັນ ໝາຍເຖິງການພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງມີສະຖານະທາງສັງຄົມຕ່າງກັນ, ມີຄວາມສະ ໜິດສະໜົມ ແລະ ບໍ່ສະໜິດສະໜົມໄດ້ແກ່ອ້າຍເຂີຍ, ເອື້ອຍໃຜແລະ ອ້າຍ-ເອື້ອຍຜູ້ອື່ນໆ ໃນສັງຄົມເວລາທັກ ທາຍຈະມີລັກສະນະສຸພາບ, ໃຫ້ກຽດ, ໃຫ້ການເຄົາລົບນັບຖື ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນດັ່ງຕົວຢ່າງລຸ່ມນີ້:

ກ: ອ້າຍມາເຍ້ຍຫຍັງຢູ່ນີ້? ຈະໄປໄຫລລາວ? (ອ້າຍ ມາເຮັດຫຍັງຢູ່ນີ້? ຊິໄປໃສບໍ່?)

ຂ: ຖ້າລົດຈະໄປແອ່ວໃນເມືອງ (ຖ້າລົດຊິໄປທ່ຽວ ໃນເມືອງ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ແຄມທາງເລກທີ 13 ເໜືອ ຂະນະທີ່ ກ ແມ່ນນ້ອງຊາຍ ແລະ ຂ ແມ່ນອ້າຍມາລໍຖ້າລົດ ໂດຍສານເພື່ອເຂົ້າໄປໃນເມືອງ ເຊິ່ງນ້ອງຊາຍກຳລັງຢ່າງ ອອກເຮືອນຊິໄປໂຮງຮຽນ. ທັງສອງພົວພັນກັນ. ການ ທັກທາຍນີ້ຜູ້ເປັນນ້ອງໄດ້ຖາມເຖິງຈຸດປະສົງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງອ້າຍ, ເມື່ອອີງໃສ່ຄຳເວົ້າທີ່ໃຊ້ໃນການ ສົນທະນາມີລັກສະນະສັ້ນ, ກະທັດຮັດ, ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ມີ ຄວາມສຳພັນກັນດີ.

③ການທັກທາຍທີ່ປ່ຽນໄປຕາມຄວາມສຳພັນແບບ ເທົ່າທຽມຄື: ການກ່າວທັກທາຍໃນສະຖານະການຕ່າງໆ.

ຄວາມສຳພັນແບບເທົ່າທຽມເປັນຄວາມສຳພັນ ລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າກັບຜູ້ຟັງທີ່ມີຖານະທາງສັງຄົມເທົ່າທຽມກັນ, ບໍ່ມີຝ່າຍໃດສູງ ຫຼື ຕ່ຳກວ່າກັນມີຄວາມສະເໝີພາບກັນ ເຊິ່ງ ປະກອບມີ:

- ເພື່ອນທັກທາຍເພື່ອນ

ເພື່ອນທັກທາຍເພື່ອນແບບສະໜິດສະໜົມ

ເພື່ອນທັກທາຍເພື່ອນແບບສະໜິດສະໜົມ ໝາຍ ເຖິງບຸກຄົນທີ່ມີສະຖານະເປັນເພື່ອນກັນທີ່ມີຄວາມສະໜິດ ສະໜົມກັນດີ. ການທັກທາຍໃນຄວາມສຳພັນນີ້ ແມ່ນ ປະຕິບັດຕາມຫຼັກຄວາມສຸພາບ. ນອກຈາກນີ້ມັນກໍພົວພັນ ເຖິງຄວາມຮ່ວມມືໃນການສົນທະນາ, ພາສາທີ່ໃຊ້ມີລັກສະ ນະເປັນກັນເອງ.

ກ: ສ່ຽວ, ໄປແອ່ວໂດຍກັນນີ້ວ? (ສ່ຽວ, ໄປທ່ຽວ ນຳກັນເນາະ?)

ຂ: ໂຕຈະໄປແອ່ວໄຫລລາວ? (ໄປທ່ຽວໃສບໍ່?)

ກ: ເຮືອນສ່ຽວໄຕບ້ານໄຕ້ (ເຮືອນສ່ຽວໄຫບ້ານໄຕ້)

ຂ: ຈັກໜ່ວຍໄປເນາະ (ຈັກໜ່ວຍໄປເນາະ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ທັງສອງມາພົບກັນ ຢູ່ແຄມທາງ. ສາຍພົວພັນທັງ ກ ແລະ ຂ ເປັນເພື່ອນຮ່ວມ ຮຽນນຳກັນຕັ້ງແຕ່ຢູ່ປະຖົມຈົນມາຮອດມັດທະຍົມປາຍ, ທັງສອງແມ່ນມີຄວາມລື່ງເຄີຍກັນດີ. ການທັກທາຍມີ ລັກສະນະຖາມເຖິງຈຸດປະສົງຂອງກັນ ແລະ ກັນໃນການໄປ ທ່ຽວ ເຊິ່ງທັງສອງແມ່ນມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນດີເຫັນ ພ້ອມນຳກັນໃນການສົນທະນາ.

- ເພື່ອນທັກທາຍເພື່ອນແບບທົ່ວໄປ

ເພື່ອນທັກທາຍເພື່ອນແບບທົ່ວໄປ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນ ທີ່ມີສະຖານະທາງສັງຄົມເປັນເພື່ອນ ຫຼື ບໍ່ເປັນເພື່ອນ, ແຕ່ ເຄີຍຮູ້ຈັກກັນມາ, ມີອາຍຸຮຸ່ນດຽວກັນ ຫຼື ມີອາຍຸໃກ້ຄຽງ, ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສະໜິດສະໜົມກັນ. ດັ່ງມີລາຍລະອຽດລຸ່ມນີ້:

ກ: ຈາດແມ່ນງາມເນາະກ້ອນກໍສວນເຈົ້າ? ອັນນີ້ລະ ຕາຍໝົດ (ຊາດແມ່ນງາມເນາະຜັກອີ່ຕຸ່ສວນເຈົ້າ? ສວນ ຂ້ອຍລະຕາຍໝົດ.)

ຂ: ຄືກັນຫັນນີ້ວ, ມີແຕ່ຈະໂຄງາມແຕ່. (ຄືກັນ (ສວນຂ້ອຍກໍຕາຍຄືກັນ), ມີແຕ່ສີໂຄງາມແທ້)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນໃນຂະນະທີ່ ກ ຢ່າງຜ່ານ ສວນຂອງ ຂ ເຊິ່ງຜູ້ເວົ້າໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບຜົນລະປູກຢູ່ ສວນຂອງຕົນເອງວ່າຜັກອີ່ຕຸ່ມັນຕາຍໝົດໂດຍບໍ່ຮູ້ສາເຫດ, ສວນຜູ້ຖືກທັກທາຍກໍໄດ້ຕອບ ແລະ ສະແດງຄວາມເຫັນດີ ເຫັນພ້ອມວ່າຜັກອີ່ຕຸ່ຢູ່ສວນຕົນເອງກໍຕາຍຄືກັນ, ງາມແຕ່ສີ ໄຄ. ເມື່ອສັງເກດລັກສະນະການສົນທະນາເຫັນວ່າທັງສອງ ແມ່ນໃຫ້ການຮ່ວມມືເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

- ຜົວ-ເມຍທັກທາຍກັນ

ການທັກທາຍລະຫວ່າງຜົວ-ເມຍ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນ ທີ່ມີຖານະທາງສັງຄົມເປັນຜົວ-ເມຍທີ່ດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັນ, ການທັກທາຍສະແດງອອກດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ກ: ແມ່ບັກອ້າຍ, ເຍ້ຍຫຍັງກິນເລາະ? ຄືມາຫອມ ແຕ່. (ແມ່ບັກອ້າຍ, ເຮັດຫຍັງກິນບໍ່? ຄືມາຫອມແທ້)

ຂ: ຫວາ! ເອາະຫຼາມຈິ້ນແຫ້ງ. (ຫວາ! ເອາະຫຼາມ ຊຶ້ນແຫ້ງ)

ການທັກທາຍເກີດຂຶ້ນຢູ່ເຮືອນໃນຂະນະທີ່ຜົວກັບມາ ແຕ່ນາ ແລະ ເວລານັ້ນເມຍກຳລັງແຕ່ງກິນພໍດີ. ກໍລະນີນີ້ ແມ່ນຜົວທັກທາຍເມຍ, ພາຍຫຼັງທີ່ເລີກວຽກໄຖນາມາ ເຮືອນ ແລະ ໄດ້ກິນຫອມຂອງອາຫານທີ່ເມຍກຳລັງແຕ່ງ ເລີຍມີການທັກທາຍໂດຍການຖາມເຮັດຫຍັງກິນ? ຄືຫອມ

ແທ້ ເຊິ່ງແອບແຟງໄປດ້ວຍຄຳກ່າວຍົກຍ້ອງເຖິງສິມິການແຕ່ງກິນຂອງເມຍ.

- ຄູ່ຮັກກ່າວທັກທາຍກັນ

ຄູ່ຮັກ ໝາຍເຖິງຍິງ-ຊາຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແຕ່ງດອງກັນ, ມີຖານະບົດບາດທາງສັງຄົມເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ, ການທັກທາຍສະແດງອອກດັ່ງນີ້:

ກ: ມື້ກ່າ, ໄປແອ່ວບຸນບ້ານໄຕ້ນຳກັນນີ້ວ (ມື້ຄ່ຳ, ໄປທ່ຽວບຸນບ້ານໄຕ້ນຳກັນເນາະ)

ຂ: ເອີ, ໄປແຕ່ໄປວ່າມາຮັບເນີ (ເອີ, ໄປແຕ່ມາຮັບເດີ)

ເຫດການນີ້ເກີດຂຶ້ນຕອນແລງຢູ່ປາກຮ່ອມທາງເຂົ້າບ້ານໃນຂະນະທີ່ ກ ແລະ ຂ ຕ່າງກຳລັງວຽກການສອນໜັງສືພິມມາຟັບກັນ. (ກ ແມ່ນຜູ້ປ່າວ ແລະ ຂ ແມ່ນຜູ້ສາວ). ທັງສອງແມ່ນຄົນຮັກກັນ ເຊິ່ງການທັກທາຍມີລັກສະນະຮຽກຮ້ອງ (ເຊີນຊວນ) ຫຼື ຂໍຮ້ອງຂອງຜູ້ທັກທາຍເພື່ອໃຫ້ຄົນຮັກຂອງຕົນໄປນຳ, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຖືກທັກທາຍກໍບໍ່ໄດ້ປະຕິເສດ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືເປັນຢ່າງດີ.

- ຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກກ່າວທັກທາຍກັນ

ຄວາມສຳພັນຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກກັນ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັນທີ່ເທົ່າທຽມ ແລະ ບໍ່ເທົ່າທຽມໃນສັງຄົມທີ່ມາຟັບກັນເປັນເທື່ອທຳອິດ, ມີຄວາມສຳພັນກັນໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ການທັກທາຍຈະມີລັກສະນະເກງໃຈ, ໃຫ້ກຽດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນດັ່ງນີ້:

ກ: ຢູ່ໄຫຼໜ້າເບື້ອງນັ້ນກໍ່ຫັນກວາຍຂ້ອຍບໍ່? (ຢູ່ຝາກນ້ຳເບື້ອງນັ້ນກໍ່ເຫັນຄວາຍຂ້ອຍບໍ່?)

ຂ: ບໍ່ຫັນ, ຫັນແຕ່ກວາຍໝານສຸກຢູ່ດັ່ງນາຜຸ້ນ (ບໍ່ເຫັນ, ເຫັນແຕ່ຄວາຍທົດສຸກຢູ່ດັ່ງນາຜຸ້ນ)

ການທັກທາຍນີ້ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍາມແລງຢູ່ແຄມແມ່ນ້ຳຄານ ໃນຂະນະທີ່ ກ ກຳລັງຊອກຫາຄວາຍ ແລະ ພິດເຫັນ ຂ ລົງຈາກສວນມາ. ສາຍພົວພັນ ກ ແລະ ຂ ແມ່ນບໍ່ຮູ້ຈັກກັນມາກ່ອນ. ການທັກທາຍດ້ວຍການຖາມ, ຖ້າສັງເກດການສົນທະນາແລ້ວເຫັນວ່າໄປກົງກັບຫຼັກກົງປະເດັນໃນການຮ່ວມມືຫຼາຍກວ່າ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມການສົນທະນາທັງສອງກໍ່ຍັງໃຊ້ຄວາມສຸພາບຖາມ-ຕອບ.

ນອກຈາກວິທີການໃຊ້ສຳນວນການທັກທາຍແລ້ວການສຶກສາຊະນິດປະໂຫຍກທັກທາຍໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າພົບວ່າ ສຳນວນທັກທາຍທັງໝົດສະແດງອອກໃນ 4 ຊະນິດປະໂຫຍກຄື: ການທັກທາຍໃນຮູບແບບປະໂຫຍກບອກເລົ່າ, ປະໂຫຍກຄຳຖາມ, ປະໂຫຍກບົງການ ແລະ ປະໂຫຍກອຸທານ ຫຼື ປະໂຫຍກທ້ວງ.

ປະໂຫຍກທັກທາຍຂອງຊົນເຜົ່າຍວນໂດຍອີງຕາມຈຸດປະສົງຂອງການປາກເວົ້າສາມາດຈຳແນກອອກເປັນ 4 ຊະນິດຄື:

❶ ການທັກທາຍທີ່ເປັນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ: ສາມາດຄົ້ນພົບວ່າການທັກທາຍທີ່ເປັນປະໂຫຍກບອກເລົ່ານີ້ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບອກຄວາມຍືນຍັນ. ເຊິ່ງປະກອບມີ 3 ກໍລະນີຄື: ການທັກທາຍລະຫວ່າງນ້ອງທັກທາຍເອື້ອຍ, ອ້າຍທັກທາຍກັບນ້ອງແລະ ຫຼານທັກທາຍກັບປ້າ.

❷ ການທັກທາຍທີ່ເປັນປະໂຫຍກຄຳຖາມປະກອບມີ 16 ກໍລະນີຄື: ການທັກທາຍລະຫວ່າງຜູ້ອາວຸໂສກັບຫຼານ, ຫຼານກັບລູກ, ຫຼານກັບພໍ່ເຖົ້າ, ລູກກັບພໍ່, ຄົນບໍ່ຮູ້ຈັກກັນທັກທາຍກັນ, ຜົວທັກທາຍເມຍ, ນ້ອງທັກທາຍອ້າຍ, ອ້າຍກັບນ້ອງ ເພື່ອນສະໜິດທັກທາຍກັນ, ແມ່ກັບລູກ, ຄູບາທັກທາຍປະຊາຊົນ, ຄູ່ຮັກທັກທາຍກັນ, ໝູ່ເພື່ອນດ້ວຍກັນ ແລະ ພໍ່ອອກກັບທຸ່ວ. ເຊິ່ງການທັກທາຍເຫຼົ່ານັ້ນເປັນການຖາມເຖິງສະຖານທີ່, ຖາມເພື່ອຢ້ຳ, ສາເຫດ, ເຫດຜົນ, ຖາມເຖິງໜ້າວຽກ, ຖາມແບບທັງຖາມທັງຢັ້ງຄວາມເຫັນ ແລະ ການຖາມເຖິງການເຄື່ອນໄຫວ.

❸ ການທັກທາຍເປັນປະໂຫຍກບົງການປະກອບມີ 23 ກໍລະນີການທັກທາຍລະຫວ່າງພະສົງກັບປະຊາຊົນ, ພໍ່ກັບລູກ, ອ້າຍຖາມນ້ອງ, ຜົວກັບເມຍ, ຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກກັນທັກທາຍກັນ, ຫຼານທັກທາຍຜູ້ອາວຸໂສ, ເພື່ອນສະໜິດທັກທາຍກັນ, ປ່າວ-ສາວ, ຜູ້ອາວຸໂສທັກທາຍຫຼານ, ນ້ອງກັບເອື້ອຍ, ນ້ອງກັບເອື້ອຍໃຜ, ພໍ່ກັບລູກ, ອາວກັບຫຼານ, ລູກກັບຫຼານ, ເອື້ອຍກັບນ້ອງ ແລະ ອ້າຍກັບນ້ອງ. ທັງໝົດນັ້ນສະແດງຜ່ານປະໂຫຍກບົງການໂດຍສັ້ງ, ຮຽກຮ້ອງ, ຊັກຊວນ ແລະ ແນະນຳ.

❹ ການທັກທາຍປະໂຫຍກອຸທານ: ປະກອບມີການທັກທາຍລະຫວ່າງການກ່າວທັກທາຍລະຫວ່າງປ່າວສາວ, ຍ່າກັບຫຼານ, ລູກກັບຫຼານ, ລູກກັບແມ່ ແລະ ອາວກັບເອື້ອຍໃຜ. ເຊິ່ງທັງໝົດນັ້ນລ້ວນແຕ່ແມ່ນການກ່າວທັກທາຍແບບປະໂຫຍກອຸທານສະແດງຄວາມປະທັບໃຈ.

4. ວິພາກຜົນ

ຈາກຜົນການສຶກສາການທັກທາຍຂອງຊົນເຜົ່າຍວນບ້ານປາກແວດ, ເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງຜູ້ສຶກສາຂໍອະພິປາຍຜົນດັ່ງນີ້:

ວິທີທັກທາຍຂອງຊົນເຜົ່າຍວນບ້ານປາກແວດ ແມ່ນປ່ຽນແປງໄປຕາມຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຜູ້ທັກທາຍກັບຜູ້ຖືກທັກທາຍດ້ານປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມໃນຄວາມສຳພັນແບບເທົ່າທຽມ ແລະ ຄວາມສຳພັນແບບບໍ່ເທົ່າທຽມ. ໃນ

ນັ້ນ, ຝົບຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນປະໂຫຍກທັກທາຍການປ່ຽນແປງ ໄປຕາມຄວາມສຳພັນແບບບໍ່ເທົ່າທຽມ ທັງນີ້ກໍ່ເພາະວ່າການ ທັກທາຍກັນໃນສັງຄົມຕົວຈິງແລ້ວສ່ວນຫຼາຍບຸກຄົນທີ່ບໍ່ ເທົ່າທຽມກັນທັກທາຍກັນຫຼາຍກວ່າ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງໃນປັດໄຈ ທາງສັງຄົມດ້ວຍບໍລິບົດທາງສັງຄົມໂດຍສະເພາະແມ່ນການ ດຳລົງຊີວິດຂອງເຜົ່າຍວນບ້ານປາກແວດ ແມ່ນເປັນບ້ານ ໃຫຍ່ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົນເຜົ່າດຽວກັນເຮັດໃຫ້ການ ຝົວຜັນ ແລະ ການສື່ສານພາຍໃນບ້ານແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີການ ແບ່ງແຍກກັນເລີຍ ເມື່ອປຽບທຽບກັບຊຸມຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຜົ່າພວນທີ່ແຂວງຊຽງຂວາງ ກໍ່ເຫັນວ່າ ມີຜິດທະນາການທີ່ ສອດຄ່ອງກັບ Thammachak (2014) ເມື່ອເຮົາດຳເນີນການວິເຄາະຢ່າງລະອຽດແລ້ວຈະ ຝົບວ່າ ນອກຈາກສາຍພົວພັນຄວາມຮູ້ສຶກທາງເຜົ່າພັນແລ້ວ ຮູບແບບການສື່ສານພາຍໃນເຜົ່າແມ່ນໄດ້ສະທ້ອນເຖິງວິຖີ ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງປາສະຈາກບໍ່ໄດ້ ດັ່ງທີ່ Senmanee & Phommavongsa (1998) ໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບ ການ ປາກເວົ້າທີ່ສະແດງເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານສະຖານະ ພາບຂອງຜູ້ທີ່ກຳລັງສົນທະນາກັນ ໂດຍສະເພາະເຜົ່າຍວນກໍ່ ເປັນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ມີການສະແດງອອກເຖິງຄຸນລັກສະນະດັ່ງ ກ່າວໄດ້ຊັດເຈນເຊັ່ນ: ການທັກທາຍກັນລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີສະ ຖານະບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ເຊິ່ງປາກົດການລັກສະນະນີ້ໄດ້ຖືກອະ ທິບາຍໃນລວງດຽວກັນກັບ Inthachack (2007) ແລະ ມັນຍັງເພີ່ມຄວາມຊັດເຈນທາງປະຕິບັດຂອງທິດສະດີ ວ່າ ດ້ວຍການສື່ສານຂອງ Manivanh (2011). ນອກຈາກນີ້, ການສຶກສາເລື່ອງພາສາຂອງພາສາອື່ນໆ ກໍ່ຍັງມີລັກສະນະທີ່ ໃກ້ຄຽງກັນ ໂດຍສະເພາະການສຶກສາດ້ານພາສາ ແລະ ການ ສື່ສານ ໃນປະເທດໄທ ເຊິ່ງເປັນປະເທດທີ່ມີພາສາ ແລະ ວັດ ທະນະທຳໃກ້ຄຽງປະເທດລາວເຮົາທີ່ສຸດ ກໍ່ຝົບວ່າ ການສື່ ສານລະຫວ່າງຄົນໃນສັງຄົມນັ້ນມີຮູບການສະແດງອອກ ຕາມ ສະຖານະພາບຂອງຜູ້ທີ່ກຳລັງສື່ສານນຳກັນ (Phosririhung, 2003 ; Singkchart, 2006 ; & Kanlasananan, 1999).

ນອກຈາກປັດໄຈທາງສັງຄົມ ໂດຍສະເພາະເລື່ອງສະ ຖານະພາບຂອງຄົນຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບຮູບແບບການທັກ ທາຍກັນແລ້ວ ມັນຍັງເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄຳເວົ້າສະເພາະສຳລັບ ການໃຊ້ສື່ສານ ແລະ ທັກທາຍຂຶ້ນມາໃນຮູບແບບຕ່າງໆ ດ້ວຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຄຳທັກທາຍໃນຮູບແບບປະໂຫຍກບົງ ການ ເຊິ່ງຝົບໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດໃນການສື່ສານທັກທາຍຂອງ ເຜົ່າຍວນອັນລ້ວນແຕ່ເກີດຈາກປັດໄຈທາງສັງຄົມ ໂດຍສະ ເພາະແມ່ນຄວາມສຳພັນແບບບໍ່ເທົ່າທຽມກັນຂອງຜູ້ສື່ສານ ທີ່ເປັນເລື່ອງປົກກະຕິຂອງປາກົດການນີ້ໃນພາສາຕ່າງໆ

(Riphadoong, 2006) ຄົນທີ່ມີສະຖານະພາບທາງສັງຄົມ ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ຍ່ອມຈະມີການສື່ສານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຄົນ ທີ່ມີສະຖານະພາບຕ່ຳກວ່າຈະມີແນວໂນ້ມຖອມຕົນຫຼາຍ ກວ່າຄົນທີ່ມີສະຖານະເທົ່າທຽມກັນ (Lattanasakol, 2012). ພ້ອມກັນນັ້ນ ບັນດາຊະນິດປະໂຫຍດເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ຍັງ ໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າເປັນຢ່າງລະອຽດໂດຍນັກພາສາສາດຂອງ ລາວເຮົາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ Paphaphanh (2011) ທີ່ ໄດ້ຮຽບຮຽງບັນດາຊະນິດຄຳຕ່າງໆໄວ້ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ຍັງລວມເຖິງ ຮູບແບບປະໂຫຍກທັກທາຍ ແບບຄຳຖາມ, ຮູບແບບປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ແລະ ບໍ່ພຽງ ເທົ່ານັ້ນໃນປຶ້ມໄວຍະກອນລາວສະບັບຂອງ Vongvichit (1967) ກໍ່ຍັງໄດ້ມີການກ່າວເຖິງຮູບແບບປະໂຫຍກຊະນິດ ນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຈາກການຄົ້ນຄວ້າ ຄັ້ງນີ້ເຫັນວ່າຮູບແບບປະໂຫຍກທັກທາຍແບບບອກເລົ່າທີ່ ປາກົດໃນການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນນັ້ນ ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ລວມທັງປະໂຫຍກທັກທາຍແບບອຸທານ, ທັງ ນີ້ກໍ່ເພາະວ່າໃນການທັກທາຍຕົວຈິງແລ້ວສ່ວນຫຼາຍກໍ່ຈະ ເປັນການກ່າວໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງເຮັດວຽກ ຫຼື ສົ່ງໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງ ມັນກໍ່ກ່ຽວວຽນກັບຄືນມາຫາອິດທິພົນທາງດ້ານປັດໄຈທາງ ສັງຄົມເໝືອນເດີມ ໂດຍສະເພາະໃນເລື່ອງຄວາມເທົ່າທຽມ ຂອງຜູ້ທັກທາຍ ເພາະໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວຜູ້ທີ່ມີສະຖານະ ພາບສູງກວ່າມັກຈະເປັນຜູ້ບົ່ງການໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຮັດຕາມຕົນ ເອງ (Phosririhung, 2003); ສ່ວນການທັກທາຍແບບ ອຸທານນັ້ນຍັງລວມເຖິງການສະແດງຄຳຍ້ອງຍໍຊົມເຊີຍຕໍ່ກັບ ຄຸນສົມທະນາ ທີ່ຍັງເຫັນວ່າປາກົດມີໜ້ອຍຫຼາຍໃນພາສາເຜົ່າ ຍວນ ເຊັ່ນດຽວກັບພາສາອື່ນໆ (Thavykham, 2011).

5. ສະຫຼຸບ

ການທັກທາຍຂອງເຜົ່າຍວນແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ ໄປຕາມປັດໄຈຕ່າງໆທາງສັງຄົມ ໃນຄວາມສຳພັນແບບບໍ່ ເທົ່າທຽມຄື: ຄວາມສຳພັນທີ່ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບສູງກວ່າ ຜູ້ຟັງ ແລະ ຜູ້ເວົ້າມີສະຖານະພາບຕ່ຳກວ່າຜູ້ຟັງ ແລະ ປ່ຽນ ໄປຕາມຄວາມສຳພັນແບບເທົ່າທຽມຄື: ການກ່າວທັກທາຍ ໃນສະຖານະການຕ່າງໆ ໂດຍສະແດງອອກຊັດເຈນໃນດ້ານ ການນຳໃຊ້ຮູບແບບປະໂຫຍກທັກທາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນຕາມ ສະຖານະພາບຂອງຜູ້ສົນທະນາຄື: ການທັກທາຍໃນຮູບ ແບບປະໂຫຍກບອກເລົ່າ, ປະໂຫຍກຄຳຖາມ, ປະໂຫຍກບົງ ການ ແລະ ປະໂຫຍກອຸທານ ຫຼື ປະໂຫຍກທ້ວງ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິ ຍານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງ

ກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Bouttavong, S. (2022). the studey of Lao langgueses phonetic of villager at Viengpa village, Kaenthao district, Xayaboury province. *Souphanouvong Journal of Multidisciplinary Rsearch and Development* , 8 (2).
- Kanlasananan, S. (1999). *Thai langgueses for communication and exploration*. Northern Rajbhat Institue.
- Inthachack, X. (2007). *Basic theory on langguesges*. Bangkok: Thammasart University.
- Lattanasakol, S. (2012). *Basic Langguesges*. Nakorn Pathom: Mahidol University.
- Manivanh, D. (2011). *the communication theory*. Vientiane: National University of Laos.
- Paphaphanh, B. (2011). *Grammar*. Vientiane: Department of Lao Langgueses and Mass communication, National University of laos.
- Paphaphanh, B. (2000). *Lao grammar for secondary school*. Vientiane: Ministry of education and sport.
- Paphaphanh, B. (2002). *Lao langgueses* . Vientiane: Department of Lao Langgueses and Mass communication, National University of laos.
- Phosririrheung, K. (2003). *a study of question snetences intepratation in thai*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Senmanee, K., & SOUNANTRA, S. (2009). *Lao Langguesge for foriegner* (Vol. 1). Vientiane: National University of Laos.
- Senmanee, K., & PHOMMAVONGSA, S. (1998). *The Theory of Langguesges* . Vientiane: Ministry of education and sport.
- Singkchart . (2006). *Term of thanks in Thai*. Bankkok: Chulalongkorn University.
- Sriphadoong, S. (2006). *Basis pratice word*. Nakornpathom: Institue of Langguges and cultural for ruraldevelopment, Chulalongkorn University.
- Thammachack, B. (2014). *A study of greeting word of lao phuan ethnic at Xiengkhuang provice*. Vientiane: Department of Lao Langgueses and Mass communication, National University of laos.
- Tingsub, K. (1988). *the use of greeting word during the period of Rattankosin*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Thavykham, S. (2011). *a study of conggradulate sentence in lao langgueses*. Vientiane: Department of Lao Langgueses and Mass communication, National University of laos.
- Vongvichit, P. (1967). *Lao Grammar*. Xamneu: Central publisher.